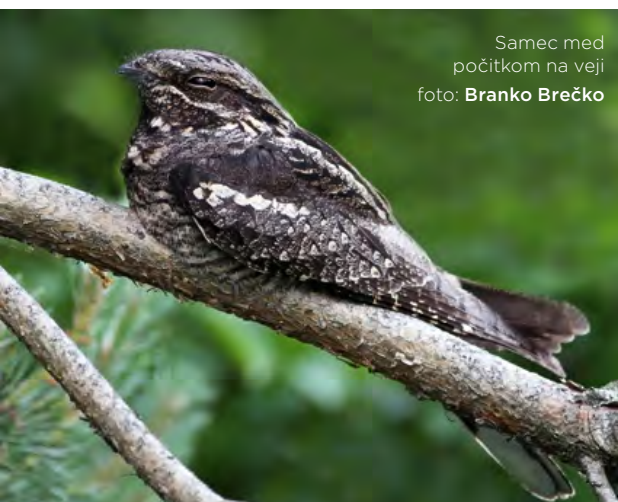

je uradno angleško ime sedaj »nightjar«. V skladu z vražo o sesanju mleka je podhujka dobila tudi znanstveno ime, ki ji ga je nadel Carl Linné – *Caprimulgus europaeus* (lat. capra = koza, mulgere = molsti).

O SORODSTVU

Podhujka spada v družino podhujk (Caprimulgidae). S približno 90 vrstami je to najštevilčnejša izmed petih družin iz reda ležetrudnikov (Caprimulgiformes). Ležetrudniki so večinoma žužkojede ptice, prilagojene na nočno dejavno življenje. Znani »sorodnik« naše podhujke iz reda ležetrudnikov je tudi gvačaro ali tolsti lastovičnik (*Steatornis caripensis*), ki gnezdi izključno v jamah Južne Amerike, kjer se orientira s pomočjo ehelokacije. Poleg tega je edina nočna sadjejeda vrsta ptice, kar to vrsto in celoten red ležetrudnikov dela še bolj nenavaden. Novejše raziskave kažejo, da je red ležetrudnikov parafilski, kar pomeni, da ne vsebuje vseh potomcev istega prednika. Red namreč ne vsebuje hudournikov in kolibrijev, čeprav bi jih kot sorodne vrste taka sistematska skupina morala.

Samec med počitkom na veji
foto: Branko Brečko

V Evropi se pojavljata dve od šestih podvrst podhujke: *C. e. europaeus* (severna in srednja Evropa) in *C. e. meridionalis* (južna Evropa). Gnezdeče podhujke v Sloveniji pripadajo podvrsti *C. e. meridionalis*, v času selitve pa se pojavlja tudi *C. e. europaeus*. Podvrsti se razlikujeta v tem, da je *C. e. meridionalis* manjša in rahlo svetlejših barv.

O POJAVLJANJU

Podhujka je razširjena od severne Afrike do Evrope in od južne Skandinavije do severozahodne Mongolije. Naseljuje različne življenjske prostore s preferenco do suhih odprtih območij, kot so presvetljeni iglasti gozdovi, hrastovo grmičevje, resave, čistine v iglastem ali listopadnem gozdu. Izogiba se goratim območjem, strnjenim gozdovom ter obdelanim površinam. V srednji Evropi se običajno pojavlja do 800 m n. m., lokalno pa tudi do 1800. V Sloveniji smo podhujke najvišje našli v južnem delu Julijskih Alp na višini 1400 m n. v. Središče razširjenosti podhujke pri nas je jugozahodna Slo-

venija, posamič pa se pojavlja tudi drugje. Najlažje jo bomo našli na matičnem Krasu, Pivškem, Banjšicah in južnem robu Trnovskega gozda ter Nanosa.

O ŽIVLJENJSKEM OKOLJU

V sklopu magistrske naloge sem raziskoval, kakšne zahteve ima podhujka glede življenjskega prostora. Na zahodnem delu mednarodno pomembnega območja za ptice (IBA – Important Bird Area) Snežnik - Pivka smo z raziskavami ugotovili, da ugoden življenjski prostor za gnezditve podhujke na Pivškem vključuje pašnike, porasle z drevjem, ekstenzivne travnike, iglasti gozd in čim bolj razdrobljen gozd, medtem ko se njivam in intenzivnim travnikom izogiba. Pri izbiri življenjskega prostora sta pomembni struktura vegetacije, ki mora dopuščati neoviran lov v zraku, ter dovoljšna številčnost plena. Podhujke v glavnini plenijo nočne metulje, manjši delež pa predstavljajo leteči hrošči in druge leteče žuželke. Podhujka lovi v letu izključno s pomočjo vida in brez uporabe ehelokacije. To je razlog, da je v strnjenem odraslem gozdu brez odprtin ne bomo našli. V Angliji so celo ugotovili, da je celotna biomasa nočnih metuljev v odraslem borovem gozdu dvakrat večja kot v mladem sestoju bora. Kljub temu so podhujke veliko pogostejše lovile v mladem sestoju, kar potrjuje domnevo, da izbirajo prehranjevališča na podlagi svetlobe in zmožnosti lova. Poleg dostopnosti nočnih metuljev jih lahko podhujke izbirajo tudi na podlagi dostopnosti letečih hroščev. V posekanih vrzelih v gozdu so to lahko saproksilne vrste hroščev, ki se hranijo z odmrlim lesom. Na pašnikih tak vir hroščev predstavljajo iztrebki živine, s katerimi se hranijo hrošči govnači, podobno kot v gozdu, kjer govnače najdemo na iztrebkih srnjadi in jelenjadi.

Jugozahodna Slovenija velja za območje, kjer se pogosto srečujemo s problematiko zaraščanja kulturne krajine, zato je ohranjanje ekstenzivnih travnikov in pašnikov s posameznimi drevesi ali gozdnimi otoki za podhujko zelo pomembno, saj nudijo odprta območja za prehranjevanje in prostor za gnezdenje.

GNEZDO podhujke z jajcem (označeno z rdečo puščico) je bilo najdeno 28. junija 2015 v značilnem življenjskem okolju na Goriškem Krasu (zahodna Slovenija).

foto: Ivan Kljun

